

Bilten 91

GLASILO
ZDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV IN SVOJCEV PADLIH 1991

LETNIK VII / ŠTEVILKA 7

SEPTEMBER 2017

**2007 - 2017
10 LET
ZDRUŽENJA VOJNIH
INVALIDOV IN SVOJCEV
PADLIH 1991**

NASLOVNA STRAN:**Na kavi pri Plesniku v Logarski dolini**

Drago Koprčina

VSEBINA IN PODATKI O REVII

stran 2

UVODNIK

stran 3

Drago Koprčina, predsednik Združenja 91 in glavni ter odgovorni urednik Biltena 91,
Fotografija: Arhiv Z91 - M.K.

10 LET ZDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV 91

stran 4, 5

Jože Romšak
Fotografija: Arhiv Z91 – J. R.

**NAGOVOR DRAGA KOPRČINE NA
SLAVNOSTNEM SREČANJU OB PRAZNOVANJU
10. OBLETNICE ZDRUŽENJA 91,
3. JUNIJA V LOGARSKI DOLINI**

stran 6, 7

Drago Koprčina
Fotografija: Marko Kabaj

SPREHOD PO CELJU

stran 8, 9

Tekst in fotografije: Manica Koprčina

**PRAZNOVANJE 10. OBLETNICE ZDRUŽENJA
VOJNIH INVALIDOV IN SVOJCEV
PADLIH 1991**

stran 10, 11

Martina in Robert Albreht
Fotografije: Marko Kabaj

AVGUSTOVSKA SOBOTA OB REKI MURI

stran 12, 13

Manica Koprčina
Fotografije: Timotej Furek

PREGLED DELA ZDRUŽENJA

stran 14

Drago Koprčina, predsednik

RAZGLEDNICA IZ MARIBORA

stran 15

Manica Koprčina
Fotografije s spleta

PREDSTAVLJAMO: ANICA HVALEC

stran 16,17

Suzana Furek
Fotografija: Bogdan Šuc

KULINARIČNI KOTIČEK

stran 18

Martina Albreht, tekst in fotografija

UGANKARSKI KOTIČEK

stran 19

ZADNJA STRAN

stran 20

Revija**Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991****Izdajatelj:**

Združenje vojnih invalidov in svojcev padlih 1991,
Kardeljeva cesta št. 60,
2000 Maribor

Uredništvo:**Glavni in odgovorni urednik**

Drago Koprčina

Uredniški odbor:

Nela Jergović
Martina Albreht
Suzana Furek

Oblikovanje:

Drago Koprčina

Lektoriranje:

Manica Koprčina

Grafična priprava in tisk:

Tiskarna Saje, d.o.o.
Nova ulica št. 21,
2000 Maribor

Naslov uredništva:

Združenje vojnih invalidov in svojcev padlih 1991,
Kardeljeva cesta št. 60,
2000 Maribor

Transakcijski račun:

SI56 0510 0801 2409 493

Revija praviloma izhaja enkrat letno. Namenjena je vsem upravičencem po Zakonu o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991 (ZZZZV91), članom Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991, financerjem in donatorjem ter širši zainteresirani javnosti.

Revija je brezplačna in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 11. točke Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDVDV-1) ni zavezana k plačilu DDV.

LETNIK VII – LETO 2017 / ŠTEVILKA 7
SEPTEMBER 2017

GLASILO JE TISKANO V 300 IZVODIH

UVODNIK PREDSEDNIKA Z91 IN ODGOVORNEGA UREDNIKA BILTENA 91

*Drago Koprčina,
predsednik Zdrúženja 91
Slika: arhiv Z91*

Spoštovani bralci, lepo pozdravljeni!

Pred vami je nova, sedma številka Biltena 91. Pripravili in oblikovali smo jo člani združenja po svojih najboljših močeh.

Ko smo lansko jesen načrtovali praznovanje 10. obletnice združenja, nismo vedeli, da bomo letošnje leto začeli s postavljanjem združenja v nove okvire.

V združenju 91 sta prišli na površje nova življenjska moč in energija.

Posledica tega je tudi vrsta sprememb v organiziranosti in načinu dela organov združenja in, kar posebej razveseljuje, vključevanje novih in vračanje starih članov, ki v zadnjem času združenja niso več prepoznali kot okolja, kjer bi lahko udeležali svoja pričakovanja.

Ekipa, ki je ustvarjala 7. številko Biltena 91 si želi, da bi bralci prepoznali to energijo. Želeli bi, da se v njem čuti naša pripadnost do domovine in do lepega slovenskega jezika. Da se med nami čuti odločenost negovati spoštljivost in prijateljstvo ter druge vrednote, na katerih je utemeljena naša mlada država.

Z veseljem lahko tudi zapišem, da se je upravni odbor po začetnih negotovih korakih uigral. Novoizvoljeni člani so se seznanili s specifičnim načinom organiziranja združenja, ki se razlikuje od delovanja društev, ki so krajevno vezana na manjši prostor. Kljub temu, da sem sam dolga leta opravljal funkcijo podpredsednika združenja, v samo srž delovanja nisem imel dovolj vpogleda, zato sem tudi sam »novinec« pri nalogi, ki jo upravljam.

Vsi, ki smo sodelovali pri pripravi glasila, smo se potrudili, da bi bilo branje čim bolj zanimivo in, da bi v njem lahko našli zanimivosti z naših srečanj, še posebej s praznovanja 10. obletnice delovanja Zdrúženja 91.

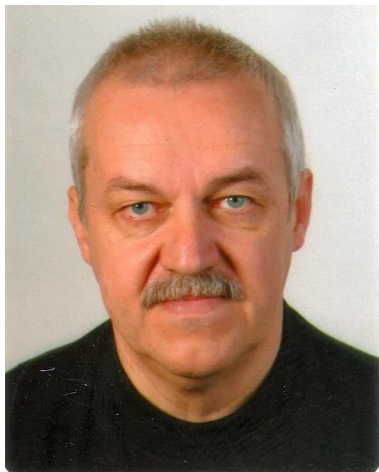
V naslednji številki, katere izdajo načrtujemo konec leta, bomo ponudili v branje več vsebin o organiziranju življenja v letu 2018.

Na koncu uvodnika želim povabiti k sodelovanju vse, ki bi s svojimi prispevki, idejami in predlogi želeli sodelovati. Prostor bodo imele vsebine, ki bodo v pisani besedi in / ali fotografiji / bogatile delovanje Zdrúženja 91 in bodo v skladu z načrtano uredniško politiko glasila in z načeli delovanja združenja. Vsebine, ki ne bodo objavljene v glasilu, bomo lahko objavili na spletni strani www.zdruzenje91.si.

Kot odgovorni urednik glasila in predsednik Zdrúženja 91 želim vsem, ki boste vzeli Bilten 91 v roke, prijetno branje. Ker je to prva številka, ki smo se je lotili v novi zasedbi, prosim, da morebitne napake pripišete neizkušnosti. Obljubljam, da se bomo potrudili, da bo vsaka od naslednjih števil enako dobra ali boljša.

10 LET ZDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV 91

Jože Romšak, ustanovni in dolgoletni predsednik Zdrženja 91
Slika: Arhiv Z91

Pred desetimi leti smo v Kranju, na pobudo več vojnih invalidov iz osamosvojitvene vojne 91, ustanovili Zdrženje vojnih invalidov 91. V združenje so se včlanili vojaški vojni invalidi iz osamosvojitvene vojne 91 in tudi svojci padlih ali umrlih v tej vojni. Namen in cilj Zdrženja 91 je bil predvsem v tem, da poskušamo našim članom pomagati na vseh področjih življenja, kjer nastajajo težave in jih, preko rednih institucij države, sami ne morejo reševati. Maloštevilni člani združenja živijo razkropljeni po celotnem območju države, zato se vsi niso vključili v lokalna invalidska društva in se tudi med seboj niso poznali.

V združenje so se včlanili vojaški vojni invalidi iz osamosvojitvene vojne 91 in tudi svojci padlih ali umrlih v tej vojni. Namen in cilj Zdrženja 91 je bil predvsem v tem, da poskušamo našim članom pomagati na vseh področjih življenja, kjer nastajajo težave in jih, preko rednih institucij države, sami ne morejo reševati.

Od leta 1994 dalje so bili vojni invalidi organizirani v lokalnih društvih vojnih invalidov in povezani v Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije (ZDVIS). V tej organizaciji so bili vojni invalidi iz 2. svetovne vojne, mirnodobni vojaški invalidi in od leta 1991 dalje tudi vojni invalidi iz vojne 91. Naše združenje je bilo po številu članov majhno, skupaj je še danes okoli 100 vojnih invalidov in 60 svojcev padlih. Vseh ostalih vojnih invalidov v zvezi pa je bilo nekaj tisoč. Mlajši člani se pogosto niso znašli med starejšo generacijo vojnih invalidov in se tudi niso znali aktivno vključiti v ta društva, iz različnih vzrokov. Dejstvo je, da so lokalna društva vojnih invalidov takrat vodili borci iz 2. svetovne vojne, ki pa pogosto niso imeli razumevanja za mlajšo generacijo invalidov iz »samo« 10- dneвне vojne.

Zaradi več razlogov, ki jih na tem mestu ne bi posebej opisoval, smo enostavno ocenili, da moramo ustanoviti svojo invalidsko organizacijo, v kateri bomo lažje uveljavljali svojo potrebo in pravice, ki nam jih zagotavlja država. Toda naša pot od leta 2007 dalje ni bila enostavna. Leta 2007 smo ustanovili invalidsko društvo, vendar pa smo šele leta 2010 uspeli pridobiti uradni status invalidske organizacije, ki deluje na državnem nivoju. V prvih letih nam je finančno pomagala ZDVIS. Takratni predsednik zveze g. Ivan Pivk je predlagal, da bi naše združenje vključili v zvezo kot 16. redno društvo vojnih invalidov in s tem ostali vsi pod eno krovno organizacijo. Mi smo se s tem strinjali, vendar na letni skupščini ZDVIS ostali vojni invalidi tega niso sprejeli! Tako od leta 2011 dalje delujemo povsem samostojno.

Finančna sredstva za nemoteno delovanje združenja smo poskušali pridobiti od Fundacije FIHO, vendar nam je to prvič uspelo šele leta 2014. Od takrat lahko delujemo lažje, kljub temu, da so finančna sredstva sorazmerno majhna. Naši člani so tudi svojci padlih ali umrlih v vojni 91, ki pa nimajo statusa vojnega invalida in jim ne moremo finančno pomagati iz sredstev FIHA. Zato smo se z našo vlogo obrnili tudi na Ministrstvo za delo, kjer pa nismo uspeli, saj so zaostрили pogoje, tako, da smo morali najprej pridobiti status društva, ki deluje v javnem interesu. Ker smo bili že vajeni čakanja, smo ta status končno dobili leta 2015, ne pa tudi finančnih sredstev iz razpisov, saj se le ta odobrijo za dobo dveh let. Pri reševanju naših težav smo se pogosto obračali za pomoč na razne institucije kot so: predsednik republike in predsednik vlade, Direktorat za invalide pri MDDSZ, razne svetovalce in druge posameznike. Vsi so nas razumeli in podpirali, vendar pa do danes resne pomoči nismo bili deležni.

Vsaka vojna povzroči veliko škode, nedolžnih žrtev in tudi veliko ranjenih, tako borcev kot civilistov. Država ranjenim vojnim invalidom praviloma zagotavlja varstvo in pravice na podlagi zakonov. V vsakodnevnem življenju pa so potrebe in pričakovanja vojnih invalidov in svojcev različna, zato je nujno, da smo povezani v združenje, ki poskuša reševati potrebe naših članov.

Tako smo v združenju največ pomoči zagotovili vojnim invalidom, v manjšem deležu pa tudi svojcem. Izvajamo posebne socialne programe, za katere nam finančna sredstva zagotavlja FIHO, ki pa kot sem že omenil, niso zadostna.

V združenju smo, kljub naši majhnosti, uspeli s predlaganjem našega člana v Svet FIHO in v Komisijo Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide in uspeli. Izvedli smo zahtevno anketo med vsemi žrtvami agresije 91 s ciljem, da ugotovimo, katere nerešene zadeve, krivice in potrebe imajo naši člani. Povezali smo se z obema organizacijama, ki delujeta na državnem nivoju, Zvezo društev civilnih invalidov in Zvezo društev vojnih invalidov, skupaj smo izoblikovali predloge in zahteve za popravek predpisov o vojnih invalidih, ki jih je država zaradi varčevanja omejevala in nam določene pravice tudi ukinila. Do danes nam še ni uspelo prepričati pristojnih, da nam prisluhnejo, vendar pa še vedno upamo, da bodo vsi pristojni spoznali naš prispevek k blaginji države in nam končno prisluhnili.

Deset let delovanja našega združenja je za nami. Prav je, da se spomnimo tudi na ustanovitelje združenja, ti so: Jože Romšak, Boris Fras, Irena Petrič, Jože Šrok in Franc Širovnik. Naš namen je bil izključno pomoč žrtvam vojne za Slovenijo 91, na vseh področjih njihovega življenja. V desetih letih našega delovanja smo še vedno edina invalidska organizacija v Sloveniji na državnem nivoju, v kateri delujemo vsi prostovoljno, torej nimamo zaposlenih oseb. Uspelo nam je zbrati podatke o vseh žrtvah agresije na Slovenijo.

Fotografija z ustanovne seje Združenja vojnih invalidov 91.
Z leve Franc Širovnik, Jože Šrok, Jože Romšak, Irena Petrič in Boris Fras.
Slika: Arhiv Z91

Vsako leto smo izdali Bilten91, s katerim smo obveščali naše člane in zainteresirano javnost. Predvsem pa smo postali prepoznavni v odnosu do vseh državnih institucij, s katerimi solidno sodelujemo. Nekoliko manj sodelovanja in razumevanja je le s strani ZDVIS.

Z vztrajnim delom nam je uspelo zbrati podatke o žrtvah agresije na Slovenijo. Menimo, da je to najbolj popolna baza podatkov o tem. Z našim delom moramo nadaljevati. Cilj mora biti doseči boljše pogoje delovanja, predvsem pa, da zagotovimo tiste pravice žrtvam vojne, ki že stoletja pripadajo vojnim invalidom in civilnim žrtvam v drugih državah. Če tega ne bomo dosegli, bo država zaman pričakovala, da bi v primeru nove oborožene nevarnosti ali celo agresije, v tako velikem številu z orožjem branili domovino, kot smo jo leta 1991.

Naj ob tej priložnosti vsem žrtvam vojne 91 čestitam ob našem desetletnem jubileju z željo, da strnemo vrste, da se vedno ponosno zavedamo kdo smo in kaj smo žrtvovali za našo mlado državo.

Jože Romšak

NAGOVOR DRAGA KOPRČINE NA SLAVNOSTNEM SREČANJU OB PRAZNOVANJU 10. OBLETNICE ZDRUŽENJA 91, 3. JUNIJA 2017 V LOGARSKI DOLINI

Drage članice, spoštovani člani Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991, cenjeni gostje!

Predsednik Združenja 91
Drago Koprčina
Slika: Marko Kabaj - arhiv Z91

Prisrčno pozdravljeni in dobrodošli na tem prekrasnem koncu slovenske zemlje, kjer so dolga stoletja tolkli boj naši predniki zato, da bi se v teh nebesih obdržal slovenski jezik na savinjski način. Prav ta brezmejna lepota nas je spodbudila v zamisli, da bi naše slavnostno srečanje ob 10. obletnici delovanja Združenja 91 preživel v raju pod Krofičko, Ojstrico, Planjavo, Brano, Turško in Mrzlo goro, Matkovo kapo in še katero, ki je ni na mojem zemljevidu. Zaradi teh visokih gora, ki nas obkrožajo, nas ne skrbi, da bi kakšen glas šel dalje kot do Solčave. Tam pa imamo zaveznika. Glavno besedo ima v teh krajih županja, ga. Katarina Prelesnik. Ve se kakšen je red, kjer je zadnja beseda ženska beseda. In danes je med nami. Zato se nam ni bati, če bi mogoče komu ušla kakšna na račun države. Tam pa imamo zaveznika.

V Združenju vojnih invalidov in svojcev padlih 1991 želimo upihniti 10 sveč na rojstnodnevni torti, se spomniti na zanos, s katerim smo se lotili projekta ustanovitve združenja, uspehov in spotikanj, pravih poti in stranpoti ter seveda izpovedati priznanje za požrtvovalno delo članom, ki so v teh letih iz nič postavili naše združenje v prostor, kamor bi moralo biti postavljeno že po rojstvu samostojne Slovenije.

Veseli smo, da so naše praznovanje s svojim obiskom počastili tudi predstavniki Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Združenja policijskih veteranskih društev Sever, Zveze društev vojnih invalidov Slovenije, Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve. Zelo smo veseli, da se je vabilu na naše srečanje odzval direktor Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije, ki bo priča transparentni porabi sredstev, ki jih združenju s težkim srcem in tresočo roko odobrava že nekaj let pred božičem.

Dovolite, da pozdravim tudi člane združenja in druge goste, ki s svojo prisotnostjo in prispevkom prepoznavaajo sporočilo in pomen našega združenja. To je, da domovina ne sme nikoli pozabiti žrtev in izgub, ki so nastale kot posledica boja za ohranitev neodvisnosti in samostojnosti slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije, ki so se na najbolj demokratičen način decembra 1990 odločili za življenje v samostojni državi.

Na žalost se takšni tektonski premiki v družbah, še posebno na Balkanu, ne dogajajo brez orožja in krvi. Naša skupina je dokaz, da je bilo maja, junija in julija 1991 tudi v Sloveniji tako. Zato je prav, da v Združenju vojnih invalidov in svojcev padlih 1991 spoštujemo žrtev, ki so jo naši soborci, sodržavljanji in tuji državljani dali na oltar domovine. Prosim, da se tudi mi ob tej priložnosti poklonimo njihovemu spominu!

Hvala!

Iz teh uvodnih besed je mogoče izluščiti tudi glavne programske usmeritve Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991. Nekaj let po osamosvojitvi in nastanku samostojne Slovenije so bili spisani tudi zakoni, katerih cilj je bil urediti področje zaščite vojnih invalidov, civilnih invalidov vojne ter drugih mirnodobnih invalidov iz oboroženih sil bivše države. Leto kasneje je bil sprejet še zakon o posebnih pravicah žrtev osamosvojitvene vojne. Ta zakonodaja se je sprejemala v času, ko so na Balkanu divjale vojne na vseh koncih, vseh proti vsem. V takšnih razmerah je nastajala zakonodaja o varstvu invalidov in taka je ostala do danes. V zaostrenih gospodarskih razmerah so bila tudi sredstva za vojne invalide za državo nepotreben strošek in se jih poskuša ob vsakokratnem prebiranju zakona še oklestiti do, ne vemo do kod!!! Takšno je stanje danes. Države, ki nekaj dajo na svojo državnost, se znajo do teh skupin, ki so postale žrtve zato, ker jim je država dala v roke orožje, drugače obnašati. Ta kultura je pri nas v ključnem momentu zmanjkala. Zato se tudi takšni dogodki v zgodovini naroda, kot je ustanovitev lastne države, omalovažujejo in mečejo v blato in prah. Kako končajo narodi, ki ne spoštujejo svojega jezika in zgodovine, vemo!

Podobne zgodbe so se odvijale tudi med nami vojnimi invalidi, civilnimi invalidi vojn, mirnodobnimi vojaškimi invalidi, veterani in podobnimi organizacijami. Kam takšne izredne razmere peljejo, smo priče vsak dan. Energija naroda se ob nenehnih trkih enega ob drugega tako silovito uničuje, da naši otroci bežijo iz države, ki smo jo ustvarjali z zanosom in ljubeznijo pred le 26., 27., 28. leti. Udarne vesti naših medijev so vesele novice, da smo uspeli prodati podjetje z

nekaj tisoč delavci za drobiž ali da bomo plačali 30 milijonov evrov tujcem, da nam bodo uničili 100 ha najbolj rodovitne zemlje.

Kot rečeno, na podoben način se je začela tudi zgodba našega združenja. Leta 1994 in 95 smo skupaj – vojni invalidi iz let 1941- 45 in vojne 1991 ustanavljali pokrajinska društva invalidov po Sloveniji in Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije. Leta 2007, po dvanajstih letih delovanja v okviru obstoječih društev in zveze, je prišlo do razmisleka in pobude, da bi se vojni invalidi iz osamosvojitvene vojne povezali v enovito društvo na državni ravni, ki bi postalo polnopraven član Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Razlog nikakor ni bil v sebičnosti ali čem podobnem. Šlo je enostavno za to, da smo izhajali iz dveh popolnoma različnih zgodovinskih obdobj, tudi dveh popolnoma različnih področij zagotavljanja svoje eksistence in eksistence svojih družin, na koncu tudi po načinu druženja in odnosa do polpretekle zgodovine. Po nekaj letih je bila s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti vendarle izdana odločba o registraciji združenja s statusom javnega interesa.

V letih od 2007 do leta 2011 je združenje sredstva za minimalen obseg delovanja dobivalo od ZDVIS. Po zavrnitvi sprejema v zvezo, marca 2011 pa je združenje ostalo brez sredstev. Zato je bila isto leto podana vloga na FIHO, Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Republike Slovenije.

V obdobju od leta 2012 se je naše združenje afirmiralo tudi z delovanjem v okviru invalidskih organizacij. V mandatnem obdobju 2012/17 smo imeli predstavnika v Svetu FIHO, v mandatu 2014/18 pa tudi v Svetu za invalide RS pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. S ponovno kandidaturo v Svet FIHO nismo uspeli, podobno je pričakovati tudi pri volitvah v novi svet za invalide.

Vendar, naši cilji so jasni in dolgoročni. V okviru sistema financiranja invalidskih organizacij po vojni zakonodaji, želimo zagotoviti primerljiv znesek za vse vojne oziroma vojaške invalide. S tem bi omogočili, da je lahko vojni invalid le član enega združenja, oziroma zveze, da bi imel enakopraven pristop do vseh programov, ki se financirajo s strani fundacije in države. S tem bi se odpravila majorizacija in bi se zagotovila spodbuda povezovanja vseh invalidskih organizacij na področju vojne zakonodaje, kar bi občutno prispevalo k učinkovitosti in ekonomičnosti delovanja zvez, oziroma združenj s končnim ciljem učinkovitejše skrbi za uporabnike programov.

Naša skrb bo v prihodnje v veliko večji meri usmerjena na delovanje na humanitarnem področju. Naša skupina, ki uveljavlja pravice po posebnem zakonu, šteje cca 160 oseb. Od leta 1991 je preteklo že 26 let. Za toliko smo starejši in temu sorazmerno šibkejši – v vseh pogledih. S spremembami v načinu organiziranja, ki smo jih sprejeli pred kratkim, želimo zagotoviti višjo raven socialne zaščite tako vojnih invalidov kot tudi svojcev padlih in umrlih vojnih invalidov. To bomo poskušali izpeljati tako preko resornih ministrstev, FIHO, kot tudi lokalnih skupnosti v okviru projektov javnih razpisov.

Veliko spremembo v delovanju našega združenja predstavlja vzpostavitev nove pisarne združenja, ki bo v polnem obsegu zaživela po zaključku upravnega postopka prenosa sedeža združenja. Pri tem gre zasluga tudi Mestni občini Maribor, ki je z dodelitvijo društvene pisarne v brezplačni dolgoročni najem zagotovila združenju pogoje za delovanje kot se mu pritiče. Pri tem so nas finančno podprli Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Združenje policijskih veteranskih društev Sever in FIHO. Za pomoč in podporo pri urejanju še manjkajočih zadev se nameravamo s prošnjo za dodelitev donatorskih sredstev obrniti tudi na ZDVIS in ZDCIVS, kot našima sorodnima organizacijama.

Razen nadaljevanja dela na domačih projektih, se želimo povezovati in biti odprti tudi do drugih sorodnih invalidskih, veteranskih in domoljubnih organizacij, tako doma kot v tujini. Najbližji pri tem sta nam Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Združenje policijskih veteranskih društev Sever, iz katerih vrst večina padlih v vojni in vojnih invalidov izhaja. Pri tem ne bomo zanemarjali ali opuščali striktno ekvidistance do katere koli politične platforme. Naša opredelitev bo tudi v prihodnje neomajna: Združenje 91 je nepolitična organizacija!

Mogoče ta smer ni za vse prava. Sedanji trendi v družbi so pospešena hoja v preteklost. Tudi med nami se to dogaja. Zato nas je na vsakokratnem srečanju manj. Ne zato, ker so nekateri zboleli ali umrli! Verjamem, da so mladi zaradi tega lahko zbegani. Obnašamo se, kot da ne vemo več za katere vrednote smo živeli konec osemdesetih in prvih letih devetdesetih. Prav zaradi tega se v mojem sporočilu ob 10. obletnici Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991 moram zahvaliti našemu ustanovnemu in dolgoletnemu predsedniku, Jožetu Romšku, ki je edini, kljub zdravstvenim težavam, danes z nami.

Dovolite mi, da zaključim z zahvalo našim gostom, ki so z odzivom na povabilo, naše srečanje naredili še bolj praznično, našim članom, ki so prišli iz vseh koncev Slovenije, našim umetnikom, da so to druženje spremenili v kulturni dogodek.

Živela Slovenija!

Pri Plesniku, Logarska dolina, 3. junija 2017

SPREHOD PO CELJU

Manica Koprčina, tekst in fotografije

Sprehod po Trgu celjskih knezov. Drago je videti zaskrbljen...

Pri spomeniku celjskemu fotografu češkega rodu, Josipu Pelikanu (1885 – 1977). Sonji se mudi naprej. Čaka nas še veliko zanimivega!

Aljaževa glava je polna podatkov, ki so sicer zanimivi odraslim, on pa si želi še kaj drugega. Je v tem starem mestu sploh kaj zabavnega?

V Pokrajinskem muzeju v Knežjem dvoru so se mu uresničile želje.

PRAZNOVANJE 10. OBLETNICE ZDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV IN SVOJCEV PADLIH 1991

V soboto, 3. junija 2017, smo invalidi in svojci padlih v vojni za Slovenijo skupaj slavnostno proslavili deset let delovanja našega združenja. Zbrali smo se v enem od najlepših koticov naše domovine, v Logarski dolini.

V Radmirju, v Cerkvi sv. Frančiška Ksaverja je bila najprej darovana maša za vse umrle v osamosvojitveni vojni, ki jo je vodil vojaški vikar g. Matej Jakopič. V pridigi nas je nagovoril, da ne smemo pozabiti svojih dragih, ki so se z ljubeznijo do domovine odzvali njenemu klicu in zanjo darovali največ kar lahko - svoje življenje. Postati pa moramo tudi aktivni državljani in se po svojih zmožnostih truditi narediti vse, da ohranjamo mir, ki ga po svetu še vedno močno primanjkuje. Mašo je z glasbo popestril Trobilni kvintet Orkestra slovenske policije. Slovesnost samega dogodka je naznanila državna himna na začetku maše. Poleg bogoslužnih pesmi pa so nas trobilci navdušili tudi s Haendlovo Alelujo in izvedbo Gabrielove Oboe s solistom na tenorju Mitjo Škorjancem.

Radmirska cerkev je po zaslugi jezuitov veljala v 18. stoletju za znano romarsko božjo pot, zato so tja prihajali darovi s vseh koncev takratne Evrope. Po končanem Bogoslužju smo si zato pod vodstvom tamkajšnjega župnika g. Jožeta Vratnarja ogledali znamenito zakladnico mašnih plaščev, med katerimi so tudi plašči, ki so jih darovali visoki člani monarhij v 18. stoletju.

Tako slovesno je bilo.

Foto: Marko Kabaj

Med njimi je plašč, ki ga je dala izvežti cesarica Marija Terezija iz svoje poročne obleke in ga podarila cerkvi v Radmirju. V zakladnici je tudi mašni plašč, ki ga je darovala poljska kraljica Marija Jožefa (1753), ki je bila mati francoskega kralja Ludvika XVI. (1763).

Cerkev smo zapustili polni lepih vtisov. Zbirka mašnih plaščev je edinstvena v Evropi in je ne premore nobena od držav, naslednic bivših evropskih monarhij.

Po ogledu smo se odpeljali v samo osrčje Logarske doline, kjer smo pri Plesnikovih, v Kmečki hiši Ojstrica, nadaljevali s slovesnim delom srečanja. Na začetku je zbrane nagovoril g. Drago Kopršina, predsednik združenja. S svojo prisotnostjo na praznovanju Združenja 91 so nas počastili tudi g. Štefan Kušar, direktor Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije (FIHO), dr. Tomaž Čas, predsednik ZPVD SEVER z ženo, Janez Podržaj, predsednik ZDVIS z ženo, mag. Adolf Videnšek, predsednik ZDCIVS s hčerko, mag. Vladimir Pegan, sekretar ZDVIS, g. Slavko Kmetič, član IO VSO, g. Jože Kuzma, član IO ZVVS in g. Matej Jakopič, vojaški vikar.

S pozdravnimi besedami dobrodošlice je vse prisotne nagovorila tudi županja Občine Solčava, ga. Katarina Prelesnik.

Omizje z gosti

Foto: Marko Kabaj

V imenu Zveze društev vojnih invalidov Slovenije je slavnostni zbor pozdravil predsednik zveze, g. Janez Podržaj. Ob tej priložnosti se je Združenju 91 ob 10. obletnici delovanja zahvalil za zgledno sodelovanje in podelil zahvalo in plaketo ZDVIS.

Lepe pozdravne besede in dobre želje združenju za delo v prihodnje, je ob svojem nagovoru izrekel tudi predsednik ZDCIVS, mag. Adolf Videnšek.

Podpredsednica Z91, ga. Nela Jergović, g. Jože Romšak in g. Drago Koprčina
Foto: Marko Kabaj

Na slovesnosti se je ga. Nela Jergović, v imenu Združenja 91, zahvalila ustanovnemu in dolgoletnemu predsedniku, g. Jožetu Romšku, za njegovo uspešno vodenje združenja in mu izročila Zahvalno listino Združenja 91.

Slovesni del so s svojo glasbo popestrili citrar Franc Urban in Trobilni kvintet orkestra Slovenske Policije. Sledilo je družabno srečanje ob domačih dobrotah, značilnih za Logarsko dolino. Nepozabno druženje smo zaključili s pohodom in ogledom bisera doline, slapa Rinke.

Martina in Robert Albreht

PRIPIS UREDNIKA:

Robert Albreht,
predsednik NO Z91

Gospod Robert Albreht je sodeloval tudi pri organizaciji srečanja v Radmirju in Logarski dolini. Z družino in kolegi iz orkestra Slovenske policije se je potrudil, da sta bili maša za padle in umrle v osamosvojitveni vojni in srečanje pri Plesniku tako svečani doživetji. V imenu članov Združenja 91 in povabljenih gostov, ki smo imeli priložnost to doživeti, se mu ob tej priložnosti za bogat prispevek lepo zahvaljujemo!

AVGUSTOVSKA SOBOTA OB REKI MURI

Od Logatca do Petanjcev je dolga pot. Robert in Martina imata dober avto, kljub temu pa sta Terezija in Jožef ob izstopu zaradi trdih kolen malo čudno zakorakala po prleški zemlji v Vučji vasi. Tolažila sta se, da bosta na poti ob Muri vrnila mehkobo vanje. Vsaj mislila sta tako, saj sta se ob prijavi odločila za suho varianto izleta, torej za pohod.

Andreja in Tone sta zapustila svojo Dolenjsko in pohitela proti Celju, kjer so ju že čakali Celjani. Bojan jima je dodelil sedež v kombiju. Do Vučje vasi, kjer se je vožnja po avtocesti končala, so se spoznavali in si izmenjali vljudnostne fraze. Mislim, da so se pogovarjali o vremenu, ki je bilo tisto soboto zares prekrasno. Vsi pa so se veselili mokre variante izleta, torej, spusta po Muri na gumakih. Drago je svoje Mariborčane pobral kar pred njihovimi domovi in jih s kombijem odpeljal proti cilju. Zofka se je odločila za sprehod, ostali so zbrali pogum in se prijavili za spust.

Petanjci, 26.8.2017 ob 10.00.

Nekaj ljudi stoji na mostu čez Muro in opazuje njen hitri tok. Drugi se reki približajo na bregu in ugotavljajo, da je nesramno rjava in hitra. Naša fanta, Timi in Aljaž, sta preplavljena z adrenalinom in komaj čakata, da se dogodivščina začne. Udeleženci se začnejo med seboj prepričevati in na novo se sestavita ekipi za suho in za mokro varianto. Pa se pripelje Štefan – le kako bi se drugače imenoval, če je Prekmurec – in s svojimi pajdaši na hitro spravi gumake na vodo. Malo jih še napihnejo, to pa je nekaterim med nami sumljivo dišalo po nevarnosti. Po prigovarjanju pogumnih fantov in deklet, se za spust po vodi nazadnje odločijo tudi tisti, ki so mislili da bodo šli ob Muri peš. Pa sta Terezija in Jožef zopet sedela in nič ni bilo s pretegovanjem utrujenih nog. Ne vem, kje jima je bilo bolj mehko. V avtu ali na napihnjenem čolnu?

Je dovolj napihnjen? Bo vzdržal?

Foto: Timotej Furek

Slabo uro smo se v dveh čolnih vozili po reki, se obračali, prehitevali, opazovali lepo okolico, se pogumno nagibali proti gladini vode, se pogovarjali o ribah, opazovali ribiče. Janko je govoril o kačah, ki gotovo živijo v bližini.... Se jih morda boji? Pa saj so samo belouške! Martina se je pogreznila na dno čolna in zbrala okrog sebe svojo družino. Ne vem kako hitro ji je bilo srce, toda Aljaževo in Rebekino navdušenje nad plovbo jo je gotovo opogumljalo.

Na Brodu pri Krogu se je potovanje končalo. Stopili smo na brod in prijazni brodar Ciril, ki je do 12. ure že zmeščal svoj mrkojezni obraz – bog ne daj, da bi ga zjutraj videli – nas je prepeljal s prleške na prekmursko stran Mure. Suha grla smo zmočili in se odpeljali v Veržej na ogled Babičevega mlina, ki je po propadu avstro-ogrske monarhije, ko je bilo na Muri v dolžini nekaj kilometrov 67 mlinov na vodi, le še bežen spomenik bogate mlinarske tradicije. Pa še ta je v soboto po 14. uri zaprt. Škoda. Še mlinarji niso več to, kar so bili nekoč.

No, pa so deske pod nami!

Foto: Timotej Furek

Medtem, ko so drugi spoznavali mlin in njegovo zanimivo zgodovino ter nabavljali moko, sta Zofka in Martina pridno rezali zelenjavo in se trudili, da je bilo vse lepo zloženo in okrašeno na sicer plastičnih krožnikih. No, točilni pult našega Cirila in njegove žene je medtem pridno »obratoval«. Malo viskija pa že ne more škodovati, če je človek sredi dela in je preplavljen s skrbmi.

Timi je prevzel športni, tehnični in glasbeni del srečanja. Začuden je bil nad Dragovim izborom glasbe, saj so bili na posnetkih tudi operni vložki. No kaj takega! Pa cel večer je z interneta snemal slovensko zabavno in narodno-zabavno glasbo. Sama sem bila priča, da je to zares počel.

Ciril je medtem neumorno pekel, cvrl, mastil, praskal po plošči, obračal, shranjeval v posodo in se branil pred neučakanimi Zofkinimi pogledi, ki so ga priganjali. Zofi je hotela postreči kot se spodobi. Vsem vse naenkrat. No, pravzaprav sem bila neučakana jaz, saj je bil to moj prvi poskus zadovoljiti 23 lačnih, ki so čakajoč na meso pojedli skoraj ves kruh, ki smo ga na mojo pobudo prehitro naložili na mize. Se pač še učim. Metka, Darka in Martina so na nekajmetrsko mizo naložile vso narezano zelenjavo. Bilo je zares razkošno in lepo na pogled - dokler niso prsti zasrbeli še mene in sem to razkošje podvojila in ga razdelila na še več krožnikov, tako, da bi vsakdo imel čim bližje vsako izmed ponujenih dobrot. No, lepa, urejena simetrija je dobila svojo anarhično podobo, saj ni bilo časa za zlaganje in urejanje ritma paprik, čebule, kumar, paradižnika, paprik, čebule, kumar, paradižnika, pap.... Zofka je bila opravičeno užaljena. Oprosti!!! Ernest je vedel, da si se prav ti potrudila z okraševanjem.

Po kosilu so Rudi, Miran, Drago, Sonja, Drago, Janko, Jožef in še kateri od mož navrgli kakšno na račun združenja. Besede so potovale z ene na drugo stran mize, govorili so eden čez drugega. Stanko jih je v neposredni bližini mirno poslušal in mislim, da je bil edini med njimi, ki je slišal prav vsako besedo. Pogovor smo presekali s kavo in pecivom.

Dušan, ki je odigral pomembno povezovalno vlogo, je svojega sina spodbudil, da je počasi pospravil zvočnik in športne rekvizite. Seveda smo se strinjali, da je čas za slovo.

Se vidimo oktobra na Notranjskem!

Vtise zbrala in povezala Manica Koprčina

POROČILO O DELU ZDRUŽENJA

Drago Kopřčina, predsednik Združenja 91

V letu 2017 praznujemo 10. obletnico Združenja 91. Pred sejo upravnega odbora v mesecu januarju si nismo predstavljali, da bo tako razgibano, naporno, uspešno in lepo. Vstopamo v jesen, ko je pred nami še jesenski izlet po Notranjski in ko bomo pobirali sadeže uspešnega dela in se pripravljali z izdelavo novih programov na še uspešnejše leto 2018.

V mesecu januarju se je Združenje vojnih invalidov 91, po odstopu predsednika združenja in nekaj članov upravnega odbora, znašlo v težavah. Nekateri so mislili, da so nepremostljive. S požrtvovalnim delom članov upravnega in nadzornega odbora, ki so ostali, ter najbolj zvestih članov združenja, smo spravili "pod streho" zbor članov, ki je potrdil poročila za preteklo leto in pripravil programe za delovanje združenja v letu 2017 ter jih v predpisanem roku poslal inštitucijam države, ki nadzirajo delo društev.

Posebej pomembna naloga je bila priprava in izpeljava nadomestnih volitev v organe združenja in izvolitev novega vodstva, predsednika združenja in upravnega odbora ter predsednika nadzornega odbora. Da smo lahko izpeljali volitve, smo na zboru članov potrdili spremembe temeljnega akta Združenja 91. Te so bile res korenite, a je to šele prvi del. Na podlagi teh ima združenje novo ime: Združenje vojnih invalidov in svojcev padlih 1991. S spremembami so vojnim invalidom, civilnim invalidom vojne, svojcem padlih in drugim članov zagotovljene enake pravice do združevanja. Ve pa se, da, žal ne tudi, do porabe namenskih sredstev. Sklepi so bili podlaga za realizacijo pred dvema letoma sprejetega sklepa, da se sedež združenja iz Podljubelja prenese v Maribor. Da smo vse to izpeljali, je bilo potrebno izvesti dve seji zbora članov. Prvi del smo imeli v Celju, dne 18. marca 2017, prekinjeno sejo pa nadaljevali 8. aprila v Mariboru.

Na podlagi sklepov zbora, smo zaprosili Mestno občino Maribor za dodelitev društvene pisarne. V brezplačno uporabo za obdobje petih let smo dobili prostor v poslovno – stanovanjski stavbi na Kardeljevi cesti v Mariboru. Zadnje dni julija je bil uradni del postopka pri UE Maribor zaključen. Do danes smo uredili vse potrebno za uspešno in nemoteno delovanje združenja. Pred nami je še svečana otvoritev društvene pisarne ter vzpostavitev posodobljene spletne strani.

V za združenje res težavnem času so nam priskočili na pomoč Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Republike Slovenije, Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Zveza policijskih veteranskih društev Sever. Na podlagi teh pomoči smo lahko izvedli prenos sedeža, kupili nekatera osnovna sredstva in opravili nujno potrebno posodobitev pisarne. Seveda tudi sami nismo stali križem rok. Zaradi dogodkov v združenju v jeseni in zgodaj pozimi, nismo sodelovali na razpisih za pridobivanje finančnih sredstev iz državnega proračuna in sredstev lokalnih skupnosti. S prijavi na razpise smo lahko lovili le še "zamudnike". In pri tem smo imeli veliko sreče in (pravijo) tudi znanja. To nam bo omogočilo, da bomo v dveh občinah lahko malo lažje zadihali. Še pomembnejše kot to, je signal, da se z aktivnejšim pristopom lahko veliko doseže.

Kot predsednik Združenja 91 želim, da bi tudi člani združenja občutili sadove našega dela. V Biltenu 91, ki je pred vami, smo želeli zajeti in prikazati življenje v združenju v zadnjem obdobju. Razen že opisanih zborov, smo opravili še tri redne seje in vrsto dopisnih sej upravnega odbora, na katerih smo usklajevali naše poglede in sprejemali sklepe, ki smo jih tudi izvedli. Poleti smo za vojne invalide kupili vstopnice za kopanje v zdraviliščih, razdelili sredstva posebnih socialnih pomoči, kupili športne drese za moško ekipo, zagotovili novim članom organov računalnike, v pripravi je organizacija financiranja organiziranih letnih rekreacij po vsej državi. Organizirali smo nekaj velikih lepih dogodkov: srečanje v Celju, z ogledom starega mestnega jedra in dveh razstav v Pokrajinskem muzeju Celje, praznovanje 10. obletnice združenja v Radmirju in Logarski dolini, sprejema ob Dnevu državnosti, skupaj s svojci organizirali polaganje cvetja ob vseh spominskih obeležjih padlim in umrlim v osamosvojitveni vojni ter nazadnje – avgusta, izpeljali lepo srečanje na Muri. Pred nami je mogoče najlepši dogodek v tem letu, izlet po Notranjski.

Suzana Furek, tajnica Z91
In članica Uredniškega
odбора glasila Bilten 91

Ob snovanju posodobitve vsebin in oblike Biltena 91, smo se v uredniškem odboru glasila dogovorili, da bi k sodelovanju pri objavljanju v rubriki z gornjim naslovom, vabili eminentne goste z najrazličnejših področij življenja. Spoznavali bi njihove dosežke, sporočila, izkušnje, talente ter s tem bogatili naše glasilo in bralce, ki ga bodo prebirali.

Zavedam se, da je naloga težka, še posebej ker je okusov toliko kot ljudi. Tega sem se zavedala že, ko sem se odločila, da bom sodelovala pri snovanju glasila.

No, pa se je zgodilo že pri prvi številki! Obljubljenega prispevka nismo dobili in bilo je potrebno "poskočiti" in strani popisati. Grozna stiska! Tako pač je, da se v stiski najprej obrneš po pomoč k svojim.

Jaz sem se obrnila na teto Ančko!

Zakaj? Teta je ljubiteljska pesnica in pisateljica. Ko sem se jo odločila povabiti k sodelovanju, sem imela v mislih objavo pesmi z naslovom Bolečina srca, ki govori o nesrečnih dneh naše družine leta 1991, ko je za posledicami streljanja jugoslovanske vojske na policijsko vozilo v Žitni ulici v Mariboru, umrl moj brat Robert Hvalc, kot pripadnik enot MNZ.

Pri snovanju predstavitve sva se s teto veliko pogovarjali. Tako je beseda nanesla tudi na Združenje 91. Seveda sem ji navdušeno pripovedovala o vsem, kar se dogaja in kakšna načela nas združujejo. Ne rosno mlada, se je odločila vstopiti v naše vrste. Pri 85. letih je postala ena od najstarejših članic združenja.

Anica Hvalec se je rodila 1. septembra 1932 v Beli Krajini, v Preloki pri Župančičevi Vinici, kjer je preživljala otroštvo. Kljub njenim letom, ne mine dan, da ne bi prebrala nekaj strani v knjigi ali časnika. Brez teh sopotnikov ne bi mogla živeti. Čeprav je bilo njeno življenje en sam delavnik, saj je po moževi smrti sama skrbela za štiri otoke in vodila vse posle, se ni zatekala v samopomilovanje. Reševala se je z delom, ustvarjanjem in vero v Božjo pravičnost. Zaradi svojega značaja je priljubljena med vsemi, ki jo poznajo.

Anica Hvalec, ljudska pesnica in pisateljica
Fotografija: Bogdan Šuc

Anica Hvalec je v Šentjurju pri Celju in v Črnlici med sokrajanji znana osebnost in tudi sama pozna veliko število ljudi. To je povezano z njenim osnovnim poklicem trgovke, z njeno odprtostjo do ljudi in nenazadnje tudi z njeno pesniško – pisateljsko dejavnostjo, ki je pri njej zacvetela po upokojitvi, ko ima na voljo več časa za pisanje in urejanje zapiskov iz preteklih let. Njen literarni opus se napaja z resničnimi, osebno doživetimi izkušnjami, obsega pa pesmi in prozo – pretežno povesti in črtice, pa tudi stvarno pisanje z narodopisno, zgodovinsko in domoznansko tematiko ožjega in širšega šentjurskega okoliša v katerem prebiva.

Svoj literarni prvenec je izdala leta 1990 v pesniški zbirki Tihe breze. Pesmi opevajo spomin na rojstno Belo Krajino, dom in starše. Leta 1998 je v tandemu s šentjursko pesnico Ivano Klepec izdala novo pesniško zbirko Pesmi dveh. Z zbornikom Naša Preloka (2005) se je poklonila svoji rojstni vasi in je prvi tiskani vir posvečen Preloki. S knjigo Moja Črnlica (2013) pa je Anica poravnala svoj dolg do prijetne vasi na robu Šentjurja, ki ji pripada z dušo in telesom, saj sta si tukaj s pokojnim možem ustvarila dom in družino. Zasluge za to, da so Aničine pesmi prišle v javnost, imata novinarka Damjana Stamejčič in Peter Gluhar, ki sta poskrbela, da so prišle v roke pesniku Tonetu Pavčku. Pesmi je pohvalil, njihovo avtorico pa opredelil kot nekakšno ljudsko pesnico.

Anica je dejavna v domačem literarnem društvu od njegovega začetka, svoje prispevke pa objavlja v celjskem Novem tedniku in v obeh šentjurskih lokalnih časopisih. V preteklosti je bila tudi dejavna članica upravnega odbora, takrat zelo dejavnega Združenja pisateljev in publicistov Štajerske, Koroške in Pomurja. Bila je med pobudniki za ustanovitve občinskega literarnega združenja v Šentjurju. Doslej je sodelovala na številnih recitacijskih predstavah svoje poezije. Sodeluje na državnih literarnih natečajih slovenskih seniorskih literatov.

Njena osebnost in njen način doživljanja sveta kažeta na blagi belokranjski značaj, v katerega so vtkane dragocene tradicionalne vrednote. V svojem bistvu pa je realista, nikoli ni živela v oblakih. Takšna je »naša teta Ančka«. Pogosto jo daje domotožje po rodni Preloki, zato se rada vrača v idilični kraj svojega otroštva, da si med svojimi ljudmi, v pogovoru v pojočem narečju »napolni svoje baterije«. Če pa ji to ne uspe, pa se zadovolji tudi z bližnjim Rifnikom.

Danes v svojih spoštovanja vrednih letih, mirno reče, da je bilo njeno življenje srečno in uspešno, saj je bilo izpolnjeno z delom in razdajanjem za soljudi.

V tej številki objavljamo dve njeni pesmi.

Suzana Furek

VIHAR MLADOSTI

Omahnilo je steblo sredi rasti,
še predno cvet je dozorel.
Tu smrt redkokdaj kosi,
sam cvet je iskal do nje poti.

Ko igral si se z žarki sonca,
rul vihar je korenine.
Nežna ti mladost
ni prinesla svoje bolečine.

Odšel si brez besed slovesa,
zapustil si nam opomin.
Sedaj prižigamo ti lučke,
naj govorijo ti v spomin.

HADOVI DVORI

Kje so nebesa,
duše zadnji dom?
tam zgoraj v veselju,
Jezus je imenoval
očeta dom.

Kje so vice, pekel?
Pod nogami Križanega.
To je naš planet.
Tu peklenske hudobije
je na pretek.

Poslovimo se od misli težke.
Nihče ne bo je razvozlal.
Ne boj se, ne trpeči,
če nisi hudega sejal.

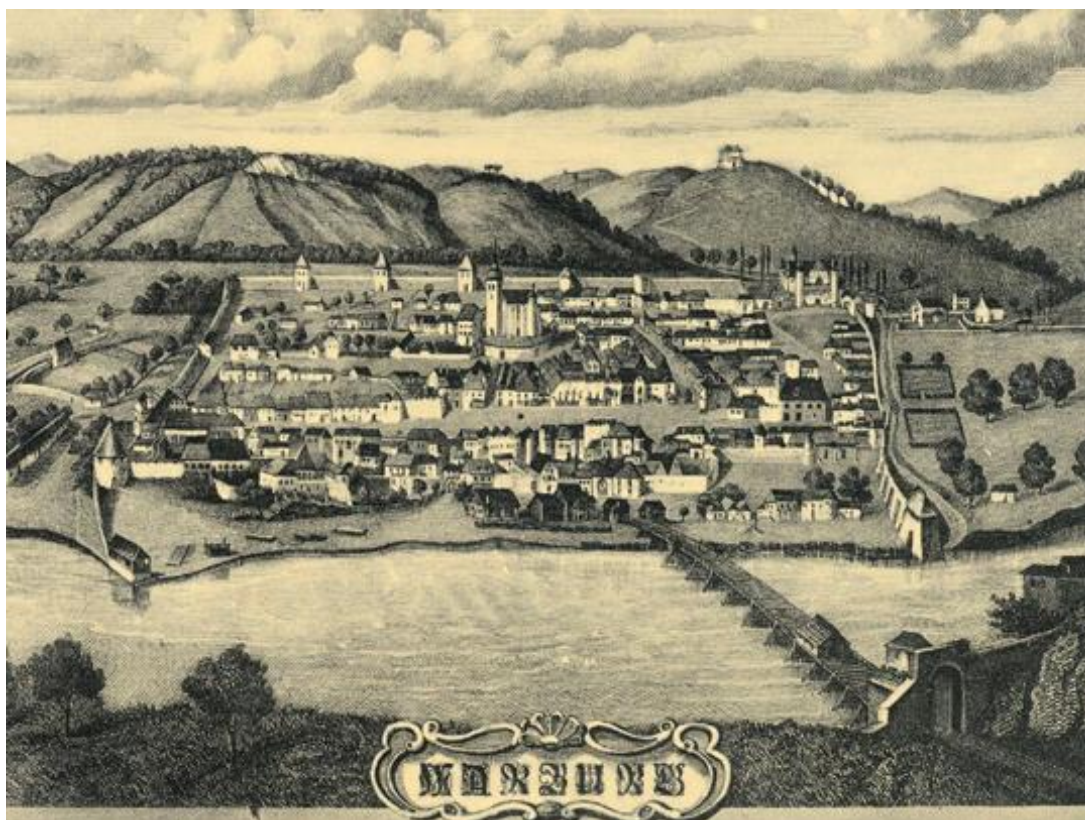
POJASNILO UREDNIKA:

Rubriko "gostujoče pero" smo namenili objavam prispevkov avtorjev, ki jih bomo povabili k sodelovanju. Prispevka, ki je bil predviden v tej številki, nam žal ni uspelo pridobiti. Tako je vskočila in zapolnila vrzel članica UO, ga. Suzana Furek s prispevkom, v katerem je predstavila sorodnico Anico Hvalec, ki se v zrelih letih življenja ukvarja s pisanjem poezije in proze.

RAZGLEDNICA IZ MARIBORA

Podoba Maribora v 13. stoletju. Leta 1254 se je trg pod vznožjem Piramide, na kateri je stal grad, preimenoval v mesto. Meščani so okrog naselja zgradili 2 kilometra dolgo obzidje in ga utrdili z obrambnimi stolpi, ki jih lahko občudujemo še danes. Ime današnjega mesta se je skozi zgodovino spreminjalo. Utrdbo na Piramidi so poimenovali Grad v marki, kasneje se je ime spremenilo v Marburg, leta 1836 pa so ga poslovenili v sedanje ime - Maribor.

Slomškov trg s stolnico sv. Janeza Krstnika. V neposredni bližini so stavbe, ki dajejo današnjemu mestu pečat kulturnega središča (sedež Univerze Maribor, Slovensko narodno gledališče Maribor, Univerzitetna knjižnica Maribor, Pošta Slovenije, sedež Nadškofije Maribor).

Pravijo, da mesto naredijo ljudje, ki v njem živijo. Zatorej nekaj znanih prebivalcev Maribora: **Anton Martin Slomšek** (1800-1862), škof, pesnik, pisatelj, pokopan v stolni cerkvi, **Herman Potočnik Noordung** (1892- 1929), pionir kozmonavtičarstva, vesoljskih poletov in tehnologij, **Rudolf Maister** (1874-1934), general, borec, pesnik, **Leon Štukelj** (1898-1999), olimpijonec, pravnik, **Zora Janžekovič** (1918- 1915), vrhunska kirurginja rekonstrukcijske in plastične kirurgije, **Drago Jančar** (1948), pisatelj, dramatik, esejist, **Tone Partljič**, (1940), pisatelj, dramatik, scenarist.

Pripravlja in ureja: Martina Albreht

Ga. Martina Albreht
je tudi članica UO
Z91

Zaupana mi je bila naloga, da na tej strani Biltena 91 skrbim za to, da vam v prihodnje bližje predstavljam jedi, ki so značilnost posamezne pokrajine, kjer so doma naši člani. Kot prvo sem se odločila predstaviti nekaj značilnega za mariborski konec, kjer je odslej sedež Združenja 91. Naj bo za začetek nekaj sladkega.

Pohorska omleta

Legenda pravi, da so pohorsko omleto dokazano naredili na nekdanjem Železničarskem domu leta 1950. Po receptu g. Vilija Račiča so jo nato leta 1952 pričeli izdelovati tudi na Poštarskem domu. Združuje sestavine, ki predstavljajo okus Pohorja. Kljub preprosti pripravi preseneti z odlično harmonijo okusov. Sladkoba testa se sreča s prijetno kislostjo brusnic in bogato mlečno aromo smetane. Mentolov liker po barvi in aromi spominja na širne smrekove gozdove Pohorja. Zato je ta sladica, na katero mora gost zmeraj počakati, saj mora pred njim zasijati sveža in topla.

(vir: <https://maribor-pohorje.si/kulinarika-na-pohorju/tradicionalne-pohorske-jedi-.aspx>)

Sestavine za 4 osebe

- 4 jajca
- 4 žlice sladkorja
- 1 vaniljev sladkor
- ščepec soli
- 4 žlice moka
- zamašek ruma
- 200 g brusnične marmelade
- 300 ml stepene smetane
- 2 žlici mentolovega likerja

Za biskvit ločimo beljake od rumenjakov. Beljake s soljo in sladkorjem stepemo v čvrst sneg. Primešamo jim rumenjake in rum ter nežno vtepemo 4 žlice moka. Pripravljen maso v obliki omlet vsujemo na pekač, ki smo ga obložili s papirjem za peko. Omleto pečemo od 8–10 minut v pečici, segreti na 180 °C. V tem času segrejemo brusnično marmelado. Pečeno omleto prestavimo na oval, kjer jo premažemo z marmelado, prepognemo in okrasimo s stepeno smetano ter poskropimo z mentolovim likerjem.

Recept v celoti povzet iz : <https://maribor-pohorje.si/files/kulinaricna-knjizica-2016.pdf>

Ker pa sama obožujem **vaniljevo kremo**, sem za vas tokrat pripravila še to!

Sestavine:

- 400 ml mleka
- 2 jajci
- 80 g kristalnega sladkorja
- 40 g koruznega škroba (lahko ½ ostre moka, v tem primeru kuhamo kremo vsaj 6 minut)
- vaniljev sladkor
- malo ruma
- 50g masla
- 300 ml sladke smetane za stepanje

Priprava:

V loncu zavremo 300 ml mleka skupaj s obema sladkorjema, med tem časom v posodici zmešamo preostanek mleka, jajci in koruzni škrob. Ko mleko zavre, ga del prilijemo v pripravljeno maso ter hitro zlijemo nazaj v lonec k ostalemu vrelemu mleku in čvrsto mešamo. Masa mora vreti vsaj 4 minute. Odstavimo in dodamo na koščke narezano maslo ter mešamo tako dolgo, da se maslo v celoti vmeša v kremo. Kuhano kremo zlijemo na raven pekač obložen s PVC folijo, jo z njo tudi pokrijemo in postavimo na hladno. Stepemo sladko smetano. Ohlajeno kremo nadrobimo in jo z mešalcem rahlo stepemo v lepo gladko maso ter dodamo stepeno smetano. Nadevamo v brizgalno vrečko z zvezdastim nastavkom in napolnimo omleto. Po kremi potresemo poljubne gozdne sadeže.

UGANKARSKI KOTIČEK

SUDOKU

1								
				3	7			
5			6			1	2	
		5	9			4		
					6		7	2
2	3			4	3	4		9
			5	2	3		8	
4							5	3

ARUKONE

			2	
	2		3	
		1		
		3		
1				

Povežite enaki številki z linijami preko praznih polj. Uporabljena morajo biti vsa prazna polja, linije se ne smejo sekati.

1-7-8-2-9-5-3-4-6
6-2-4-1-3-7-5-9-8
5-9-3-6-8-4-1-2-7
9-4-1-3-5-6-8-7-2
2-3-7-8-4-1-9-6-5
3-5-2-4-6-8-7-1-9
7-1-9-5-2-3-6-8-4
4-8-6-7-1-9-2-5-3

VSOTE

			15
			18
			12
6	22	17	1-9

Števila od 1 do 9 vpišite v lik tako, da bodo vsote desno in spodaj pravilne.

ŠE NEKAJ MISLI ŽARKA PETANA

Dandanes je lažje držati pokonci prazno kot polno glavo.

*****

Vojna je tragedija, ki se v zgodovinskih knjigah spremeni v parodijo.

*****

Na koncu vedno zmaga resnica, ampak na žalost smo komaj na začetku.

*****

Vsi želijo priti po smrti v paradiž, čeprav vedo, da je v peklu zbrana bolj zabavna družina.

*****

Vsak začetek je težek, zlasti začetek konca.

ŠE TRI VPRAŠANJA O TEM, KDO JE BIL NA SREČANJU OB MURI

R + (del telesa) =

M + (država) =

Solmizacijski zlog + igralec pri igrah z žogo + A =

ZADNJA STRAN

BLIŽAJOČI DOGODEK:

Združenje vojnih invalidov in svojcev padlih 1991 organizira v soboto, dne 7. oktobra 2017, izlet po Notranjski.

*****

V programu izleta je obisk Muzeja slovenske osamosvojitve v Ljubljani, ogled Tehničnega muzeja Slovenije v Bistri pri Vrhniki, postanek pri pomniku umrlima pripadnikoma TO na Cesarskem vrhu pri Logatcu ter obisk Cerknice, muzeja in vožnja z lojtnikom ob Cerknškem jezeru.

Prijave za izlet je potrebno oddati do 1.10. na kontaktne naslove združenja.

BLIŽAJOČI DOGODEK V OKTOBRU:

1. november – Dan spomina na mrtve

*****

Združenje 91 bo sodelovalo v okviru protokola svečanosti pri polaganju vencev na Žalah. Svojce padlih in druge člane združenja vabimo, da se udeležijo spominske slovesnosti in maše za padle in umrle v osamosvojitveni vojni, ki bo v cerkvi Sv. Križa na Žalah.

Združenje 91 bo ob robu uradnih žalnih slovesnosti organiziralo polaganje cvetja in prižiganje sveč pri spominskih obeležjih padlih in umrlih. Pozivamo člane in druge, da se s prisotnostjo poklonimo spominu na naše otroke, očete, može in soborce.

DOGODEK V DECEMBRU

Sprejem ob Dnevu enotnosti in suverenosti

*****

Glede na koledar praznikov v decembru, bo tradicionalni sprejem v Predsedniški palači verjetno v petek, 22. decembra, ob 16. uri. Združenje 91 bo po svečanem sprejemu za člane združenja organiziralo tradicionalno prednovoletno večerjo.

Zaradi predvidoma večjega števila udeležencev, bo srečanje na drugem kraju, v drugem gostinskem lokalu. Kje in kdaj bo večerja, bomo objavili na spletni strani združenja – www.zdruzenje91.si.

Prijave za srečanje bo potrebno oddati do 20. decembra.

VABILO:

Uredniški odbor Biltena 91 vabi vse, ki bi želeli s svojimi avtorskimi fotografijami sodelovati pri oblikovanju revije, da prispevke pošljejo na naslov združenja. V vsaki od števil Biltena bo objavljen nov naslov teme.

Prispele fotografije bo ocenil mojster fotografije. Najboljše bodo nagrajene in objavljene v Biltenu in na spletni strani www.zdruzenje91.si.

Po vzpostavitvi fonda fotografij, bo Združenje 91 predstavilo izbrana dela na samostojni razstavi, ki jo bomo selili po različnih krajih po Sloveniji.

Naslov prve teme je: TRAVE. Prvi izbor prispelih del bo opravljen 15. decembra.

IZDAJO GLASILA SO OMOGOČILI:

NAŠ PARTNER PRI IZDAJI GLASILA:

ZDRUŽENJE VOJNIH INVALIDOV IN SVOJCEV PADLIH 1991

Association of War Invalids and Families of the Fallen in the War 1991

Kardeljeva ulica 60, 2000 MARIBOR, 705 – SI - SLOVENIJA

www.zdruzenje91.si

E-mail: info@zdruzenje91.si

Tel./fax: +386 (0)2 620 95 72

Mob. tel.: +386 (0)40 417 359